

בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל אֲבָרְהָם וְגו'.

לְהַבִּין הַקּוֹשֵׁי שֶׁנִּזְכָּר בְּסִפְרֵים מִפְּנֵי מָה לֹא מָל אֲבָרְהָם אֶת עֲצֻמוֹ קוֹדֵם מֵאַחַר שְׂקִיּוֹם כָּל הַתּוֹרָה כּוּלָּה עַד שֶׁלֹּא נִיתְּנָה וְאֶפִּילוֹ עִירוּבֵי תַבְשִׁילִין.

וְלְהַבִּין זֶה צָרִיךְ לְהַקְדִּים תַּחֲלָה עֲנִין הַמִּילָה

דִּהְיָה כְּתִיב לֹא בְּשָׁמַיִם הִיא לֵאמֹר מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשְּׁמַיְמָה רְאֵשֵׁי תְבוֹת מִילָה וְסוֹפֵי תְבוֹת הוּי"ה.

וְהַעֲנִין דִּהְיָה תַּחֲלָה כְּתִיב וּמִלְתָּם אֶת עַרְלַת לְבַבְכֶם וּכְתִיב וּמָל ה' אֱלֹקֶיךָ אֶת לְבַבְךָ וּפִירוֹשׁ שֵׁשׁ ב' בְּחִינּוֹת מִילָה

הָאֲחֵת הִיא מְלַמֶּטֶה לְמַעַלָּה שְׂצָרִיכִים אָנוּ לְמוֹל אֶת עַרְלַת הַלֵּב וְהוּא עֲנִין הַתְּשׁוּבָה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וְשַׁבַּת עַד הוּי"ה אֱלֹקֶיךָ בְּקִיּוֹם הַתּוֹרָה וּמִצּוֹת

וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֻנָם לְבָרְכָה אִם יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין תְּשׁוּבָה נִגְאָלִין וְאִם לֹא אִין נִגְאָלִין.

וְאַחַר קְבוּץ גְּלוֹת כְּתִיב וְהִבִּיאָךְ אֶל הָאָרֶץ וְהִטִּיבְךָ כו'. וְהוּא הַמִּילָה שֶׁמְלַמֶּעַלָּה לְמַטָּה וּמָל ה' אֶת לְבַבְךָ

(וְזֶהוּ וְהִטִּיבְךָ מֵאַבּוֹתֶיךָ בְּחִינַת מָה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ כו' כִּי בְּמַטָּה שֶׁנּוֹלַד מֵהוּל כְּתִיב וְתָרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא כו')

וְהֵינּוּ שֶׁבְּחִינַת מִילָה רֵאשׁוֹנָה שֶׁמְלַמֶּטֶה לְמַעַלָּה הִיא אֲתַעְרוּתָהּ דְּלִתְתָּא וְהֵאֲתַעְרוּתָּא דְּלַעֲלָא הוּא הַגְּלוּי בְּחִינַת וּמָל ה' אֶת לְבַבְךָ כו'

וְהֵנָּה עַל מִילָה שְׁנִיָּה הַזֹּאת שִׁיְהִיָּה לְאַחַר קְבוּץ גְּלוֹת וְלְאַחַר קִיּוֹם הַתּוֹרָה כּוּלָּה כְּתִיב מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשְּׁמַיְמָה רְאֵשֵׁי תְבוֹת מִילָה שֶׁהִיא לְמַעַלָּה מִבְּחִינַת הַתּוֹרָה כִּי עַל הַתּוֹרָה נֶאֱמַר לֹא בְּשָׁמַיִם הִיא שֶׁהִיא נִשְׁפָּלֶת לְמַטָּה דּוֹקָא וּכְנִזְכָּר בְּגִמְרָא שֶׁאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אִין מִשְׁגִּיחִין בְּבֵת קוֹל מִפְּנֵי שֶׁאִין הַתּוֹרָה בְּשָׁמַיִם כִּי אִם לְמַטָּה הֵימְנָה

וְנִקְרָאת תּוֹרַת הוּי"ה כִּי שֵׁם הוּי"ה יו"ד צְמֻצוֹם ה' הַתְּפִשְׁטוֹת ו' הַמְּשַׁכֵּת כו' שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִמְשַׁכֵּת לְמַטָּה

אֲבָל מִילָה הַנ"ל הִיא לְמַעַלָּה מִשֵּׁם הוּי"ה עַד שֶׁהִיא בְּרֵאשֵׁי תְבוֹת וְשֵׁם הוּי"ה הוּא בְּסוֹפֵי תְבוֹת וְעַל כֵּן הִיא מִבְּחִינַת וּמְדַרְגַת הַשְּׁמַיְמָה. וְלְמַעַלָּה מִבְּחִינַת הַתּוֹרָה שֶׁנִּשְׁפָּלָה לְמַטָּה מִבְּחִינַת שָׁמַיִם אֱלוֹ.

ועל זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה גדולה מילה שנכרתו עליה שלש עשרה בריתות.

פירוש גדולה מילה היא בחינת המילה הגדולה שמלמעלה למטה

(עין במקדש מלך על הזוהר חלק ג' דף רלג עמוד ב' ובלקוטי תורה פרשת קדושים בטעמי מצות מענין גדולה מילה)

שימול ה' את לבבך ולכן נכרתה בי"ג בריתות

פירוש פידוע שענין הפריית ברית הוא למעלה מן השכל והדעת על דרך ב' אהבים שעושים פריית ברית להיות אהבים זה עם זה דהיינו שיוכרח להיות אהבו אף עם לא היה נמשך אצלו אהבה זו אליו אחר כך מצד השכל והדעת מכל מקום מכריח את עצמו לאהבה בבחינה שלמעלה מהשכל והדעת.

וכך כפי להיות גילוי והמשכה בחינת מילה הגדולה הנ"ל (שהוא בחינת מה רב טובך כו') הוא על ידי י"ג מדות הרחמים שהן למעלה מהחכמה והשכל ולכך היא למעלה מבחינת שם הוי"ה ולמעלה מבחינת תורה (כמו שי"ג מדות הרחמים הן שלמעלה מהתורה ולכן שם הוא סליחת עון)

ועל זה נאמר עד יעבור עמך הוי"ה פירוש עד יעבור בבחינה שלמעלה משם הוי"ה (וגם בי"ג מדות הרחמים כתיב ויעבור כו').

והנה בזה יובן ענין שאברהם קיים כל התורה כולה עד שלא ניתנה ולא קיים מצות מילה מפני שרצה להגיע לאותה מילה גדולה שמלמעלה למטה. ולכך קיים כל התורה כולה שלמטה מאותה מילה ואחר כך זכה לאותה מילה גדולה שמלמעלה.

וזהו שכתוב נמול אברהם ולא כתיב וימל את עצמו כמו שכתוב תחלה גבי מילת ישמעאל ומקנת כספו דכתיב וימל כו' לפי שהיא המילה שמלמטה פדכתיב ומלתם את ערלת לבבכם אבל אברהם זכה לגילוי בחינת ומל ה' את לבבך על כן נאמר נמול אברהם כו'

וזהו בעצם היום הזה נמול פירוש בעצמיות של היום הזה ויום הזה הוא היום שכולו ארוך שכולו טוב כו'. והעצמיות של היום הזה היינו אותו הגילוי הגדול שיהיה לעתיד לבא גילוי בחינת רב טובך וזהו שכולו טוב וכשנתגלה לו בחינת העצם של היום הזה אז נמול אברהם כו':